

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Л. О. Красовська

ЖАНР МЮЗИКЛУ В ІСТОРИЧНОМУ РАКУРСІ

Якщо говорити про витoki мюзиклу, то прийдеться звертатися до самих ранніх менестрель-шоу. Це шоу складалося з комічних сценок білих акторів, які були загримовані під негрів. Це були пародії на їхню музику, танці. Коли закінчилася війна між Північчю і Півднем почали з'являтися і негритянські трупи, які працювали в традиціях менестрелів. Тоді й сталася поява джазу, який відіграв велику роль у розвитку музичного, театрального мистецтва США.

До кінця 19 століття виникає Бурлеск, (за визначенням) як травестія, якась пародія на театральні вистави. Бурлеск – це синтез музики та непристойності. Водевіль – це вистава мюзик-холу, де були зібрані музичні, циркові, танцювальні номери.

На початку 20 століття джаз в Америці стає не просто музикою, а й системою мислення. Джаз сприймається суспільством як національна музика, яка набуває величезної популярності. У 40-ві роки практично всі вистави музично-комедійного характеру включали джазові номери. Саме джазова музика надала глибину всім існуючим легким жанрам. І як результат – формується зміна драматургії. Так виник мюзикл. Драматургією мюзиклів ставали твори М. Сервантеса, Б. Шоу, Д. Хейдара, У. Шекспіра та ін.

Мюзикл Кола Портера – це дуже гострі скетчі. Роджерса – Харта – ліричні комедії, Курта Вайля – драматичні. Актори мюзиклів часто звертаються до матеріалів класичних літературних творів. «Моя прекрасна леді» - лібрето за п'єсою Бернарда Шоу «Пігмаліон». «Олівер» - на сюжеті «Олівера Твіста» - Чарльза Діккенса.

Своєю гостротою і сатирою мюзикл наближається до баладної опери. Це і пояснюється тим, що мюзикли ставляться і в драматичних театрах. Навіть відомий Марчелло Мастоїні був зайнятий в головній ролі в італійському мюзиклі «Чао, Руді». Літературний колорит мюзиклу будується на вернакулярі (різні місцеві діалекти) і слензі (жаргоні).

Відомий лібретист Алун Оуен відзначав: «Вам належить почути цілком нову мову, мову ліверпульців, яка частково походить від ірландського діалекту, частково від уельського, та частково від застуди».

У мюзиклі глядач відразу ж захоплює цілий каскад почуттів: гумор, драматизм, ліричність. Всі дії відбуваються в гострому сценічному ритмі. Зміна номерів, солісти, масовка, барвистість, декорації, костюми.

Ось що писав англійський художник Сесіль Бітон, автор костюмів до мюзиклу «Моя прекрасна леді»: «В ідеалі все: слова, рухи рук, ніг, сукні, капелюхи, брюки, портали, дахи, стелі і люстри – все це в мюзиклі до найдрібніших деталей повинно злитися воедино, досягнувши тої несподіваної єдності, та кульмінації досконалості, яка захоплює глядачів своєю запаморочливою пишністю».

Під час синтезу жанру у виставі не обов'язкова наявність «розмовних сцен». Є такі мюзикли, де ролі стають партіями, і написані вони ближче до оперної манери. «Поргі і

Бесс», «Кішки», «Ісус Христос – Супер-зірка». Такі вистави часто називають «рок-операми». Найголовніше, що об'єднує їх з мюзиклом – це акторський стан, коли за допомогою різних технік, будь то вокал, танець, пластика передаються почуття, емоції, думки. При таких складних технічних завданнях манера вокалу не повинна наближатися до оперної, а танець до «балетного». Все має бути підпорядковано музиці, образу, його цілісності. Саме таке існування на сцені показували актори в бродвейських мюзиклах.

Багато мюзиклів мають кінематографічні версії. «Хелло, Доллі», «Смішне дівчисько», «Ісус Христос – Супер-зірка», «Вестсайдська історія», «Моя прекрасна леді» та ін. Багато з них отримало кінематографічні нагороди. Американські мюзикли тріумфально простують по всьому світу. Але важливою є підготовка акторів, універсальних виконавців, які відповідають вимогам того чи іншого мюзиклу.

На Бродвеї існує театральна практика – антреприза. Це склад трупи на певний проект. Робота над виставою йде при повному зануренні в матеріал. Відмова артистів від участі в інших проектах. Готовий спектакль доводиться до досконалості, технічної відточеності, автоматизму. І цей спектакль буде експлуатуватися до тих пір, поки на нього є попит. У виставі задіяні складні видовищні ефекти, як один з невід'ємних моментів. Все це вимагає від актора автоматизму в точному дотриманні лібрето спектаклю. Сам спектакль можна порівняти зі сприйняттям фільму. І весь цей механізм працює раз і назавжди, не дивлячись на реакцію залу. Жанр мюзиклу є одним з найбільш видовищних. Мюзикли ставляться на всіх світових сценах і користуються великим успіхом і є дуже привабливими для акторів. Мюзикл дає акторові розширити свої творчі можливості.

Датою народження мюзиклу як нового жанру можна вважати березень 1943 р. На Бродвеї відбулася прем'єра – «Оклахома!» Автори О. Хамерстайн і Р. Роджерс. Спочатку було оголошено, що це музичний спектакль, але публіка сприйняла це як щось нове, яке руйнувало всі канони. Спектакль був об'єднаний єдиною драматургією. Ідея – любов, патріотизм, єднання. Музика, спів, танці – все було підпорядковано темі сценічного твору. І через кілька років пісня з цього спектаклю стала гімном «Оклахоми». І після такого видатного успіху цієї вистави, автори дали нове визначення цього музичного жанру - musical. У 1955 р. був знятий фільм «Оклахома!» Цей фільм отримав два Оскара. А в 2002 році цей мюзикл був відновлений на Бродвеї. Ліга Драми Нью-Йорка об'явила «Оклахому» кращим мюзиклом століття.

Таким чином, новий музичний жанр – мюзикл почав свою світову ходу. Славу мюзиклу принесли композитори Дж. Гершвін та Р. Роджерс.